

'We moeten de boer op'

Meer dan de helft van de zorglandbouw wordt gefinancierd uit het persoonsgebonden budget. Wat de verdwijning van deze voorziening precies voor de sector betekent, is nog onzeker. Marijke Vos, voorzitter Federatie Landbouw en Zorg, ziet ook kansen. 'Laat de gemeenten zien hoe belangrijk het is wat je doet.'

Allerlei groepen mensen gaan voor dagbesteding naar één van de ruim duizend zorgboerderijen die Nederland rijk is. Van demente ouderen tot probleemjongeren, van ex-verslaafden tot mensen met een beperking, allen vinden zij hun weg naar de rust en ruimte van het platteland. Marijke Vos, de kersverse voorzitter van de Federatie Landbouw en Zorg waarbij circa 830 zorgboerderijen zijn aangesloten, was vanuit haar vorige functie al bekend met deze sector. 'Als wethouder milieu en zorg in Amsterdam had ik veel contact met zorgboeren. Wat ik vaak hoorde, is dat mensen die in de stad gek worden van de drukte, op de boerderij helemaal tot rust komen.' Hoewel de zorglandbouw nog steeds groeit en flink heeft geïnvesteerd in professionalisering, maken de betrokkenen zich zorgen over de toekomst. Door de afbouw van het persoonsgebonden budget heerst er onzekerheid over de financiering. Vos: 'In 2011 werd naar schatting zestig procent van de zorgcontracten betaald vanuit pgb's. We weten nog niet precies wat het effect van de maatregelen zal zijn, maar hoe dan ook hebben die consequenties voor zorgboerderijen.'

Eieren sorteren

Een eindje buiten het Utrechtse dorp Renswoude ligt Groot Wagenveld, de zorgboerderij van Wim en Anja van de Fliert. Zelf hebben ze twee dochters en een zoon, daarnaast vangen ze al zestien jaar pleegkinderen op. Sinds 2004 komen ook mensen met een beperking voor dagbesteding

naar de boerderij en in het weekend bieden ze onderdak aan logeerkinderen. Wim van de Fliert: 'Onze ene dochter is doof en de andere is verstandelijk gehandicapt. We moesten met die beperkingen leren omgaan. Dat heeft ons gevormd en van daaruit is de zorgboerderij ontstaan.' Groot Wagenveld heeft twaalfduizend kippen en zeventig melkkoeien 'met bijbehorend jongvee', vertelt Van de Fliert. Tot voor kort waren er ook varkens, maar daar zijn ze mee gestopt. 'Op sommige dagen zijn we hier met twintig man. Om meer ruimte te creëren, gaan we de varkensschuur verbouwen tot woonruimte, werkplaats en omkleedruimte.' De 'hulpboeren' verzamelen en sorteren eieren, verzorgen de dieren of mesten de stallen uit. Achter de kippenstal is Ton van de Glind (28) druk bezig met het schoonmaken van de mestband. Door de week is hij dagelijks op de boerderij te vinden. Of het nu gaat om melken, de voerkuil aanschui-

Hennie Wittingen en Eric van Roekel aan het werk in de stallen

ven, vloeren schoonspuiten of de mestband controleren, hij draait er zijn hand niet voor om. Wim van de Fliert: 'Ton is heel alert, je kunt hem echt dingen toevertrouwen. Ik heb zijn zelfwaardering en voldoening hier behoorlijk zien groeien.'

Ook de moeder van Ton, Corrie van de Glind, is aangestoken door het zorgboerderijvirus en draait twee dagen per week mee als betaalde kracht. 'Mensen komen hier met een *smile* binnen en gaan aan het eind van de dag met een nog grotere *smile* weg. Dat is zo mooi! Ik zou het heel erg vinden als daarop bezuinigd wordt.'

Logeerpartijen

Maar over haar zoon hoeft Van de Glind zich vooralsnog geen zorgen te maken. Zijn dagbesteding op de zorgboerderij wordt niet betaald vanuit een pgb, maar als zorg in

natura via de zorgorganisatie Philadelphia. Wie dreigen er door het nieuwe beleid dan wel buiten de boot te vallen? Marijke Vos: 'Per 1 januari van dit jaar is het voor nieuwe pgb-aanvragen afgelopen uit, en ook voor de kortlopende pgb's die na herindicatie niet worden verlengd.' Nieuwe aanvragers met een indicatie van minimaal tien uur kunnen wel een beroep doen op de Vergoedingsregeling persoonlijke zorg, maar voor mensen met een kleinere indicatie is de toekomst onzeker.

Dina Versteegh uit Veenendaal wacht op een telefoontje van Bureau Jeugdzorg over het pgb voor haar autistische zoontje Timo (6). Nu gaat hij om de twee weken een weekend naar Groot Wagenveld, maar de kans dat de opvang wordt teruggebracht naar één keer per maand is groot. 'Timo kan zich thuis niet goed vermaken. Op de boerderij gaat hij altijd meteen naar de paarden toe. Hij zegt

Annette Kwaak sorteert de eieren

vaak dat de dieren hem niet plagen en hij op de boerderij tenminste wél vriendjes heeft.’ De logeerpartijen zijn niet alleen voor Timo zelf een verademing, maar voor het hele gezin. ‘Door zijn driftbuien loopt de spanning thuis regelmatig hoog op. Tijdens zo’n weekend kunnen wij ons weer opladen. Als hij nog maar één keer per maand naar de boerderij kan, weet ik niet of wij het volhouden en of hij thuis kan blijven wonen.’

Wim van de Fliert vreest dat vooral opvang van kinde-

ren als Timo, die regelmatig een dag of weekend naar de boerderij gaan, bedreigd worden. ‘Ook voor kinderen met adhd, bij wie het thuis voortdurend mis gaat, zou dat heel schrijnend zijn. Hier hebben ze de ruimte en kunnen ze hun energie kwijt.’ Over zijn eigen toekomst maakt hij zich geen grote zorgen. ‘Wij zijn niet afhankelijk van de inkomsten uit de zorg. De boerderij is onze motor, waardoor we mensen kunnen helpen. Als ouders hier aankloppen met een hulpvraag waarvoor ze geen geld krijgen, sturen wij ze niet weg.’

TOEKOMST ZORGBOERDERIJEN

Tot nu toe werd een groot deel van de begeleiding op zorgboerderijen betaald vanuit pgb’s. Vanaf dit jaar worden pgb’s alleen nog toegekend aan cliënten met een verblijfsindicatie. Voor de huidige budgethouders zonder verblijfsindicatie stopt het pgb in 2014. Extramurale begeleiding, waaronder dagbesteding, gaat uit de AWBZ en wordt - vanaf 2013 voor nieuwe en vanaf 2014 voor alle cliënten - ondergebracht bij de gemeenten (Wmo). Vanaf dit jaar kunnen nieuwe aanvragers, als ze een indicatie hebben voor minimaal tien uur zorg en er geen passende zorg in natura voorhanden is, een beroep doen op de Vergoedingsregeling persoonlijke zorg. Op een vraag uit de Tweede Kamer over de toekomst van de zorgboerderijen antwoordde staatssecretaris Bleker van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie dat het te vroeg is om te concluderen dat zorgboerderijen door het verdwijnen van het pgb moeten sluiten. ‘Binnenkort start een onderzoek naar de kosteneffectiviteit van zorglandbouw, (...). Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek zal ik de situatie opnieuw bezien.’

De boer op

Marijke Vos benadrukt dat de veranderingen ook kansen bieden. Doordat begeleiding voor mensen zonder verblijfsindicatie vanuit de AWBZ naar de Wmo overgaat, worden gemeenten belangrijke gesprekspartners. Ook kunnen gemeenten er volgens haar voor kiezen om het pgb in stand te houden. ‘Daarom zeggen wij tegen onze leden: laat de gemeenten zien hoe belangrijk het is wat je doet en dat het pgb daar juist een heel goede vorm van financiering voor is.’ Veel zorgboerderijen slaan de handen ineen en hopen zo meer kans te maken om contracten binnen te halen. Maar een gezamenlijke, professionele aanpak garandeert nog niet altijd succes, weet Vos. ‘Begeleiding op zorgboerderijen kan ook als zorg in natura worden verleend, mits de zorgkantoren die vorm van zorg opnemen in het aanbod. Een probleem is wel dat het beleid per zorgkantoor nogal

verschilt en het soms moeilijk is om daar als nieuwe zorgaanbieder binnen te komen.'

Waar de cliënten van Wim van de Fliert tot nu toe vanzelf naar de boerderij kwamen, denkt hij dat er in de toekomst wel wat meer inspanning voor nodig is. 'We zijn bezig met het ontwikkelen van een presentatie voor gemeenten. We moeten de boer op, want een ander zal dat ook doen.' Eind vorig jaar heeft hij tevens een aanvraag voor het kwaliteitskeurmerk ingediend. 'Als de overheid gaat bepalen welke zorg iemand krijgt, zullen ze daar eisen aan stellen. In de toekomst kun je niet om het keurmerk heen.'

Volgens Marijke Vos is het kwaliteitssysteem dan ook cruciaal voor het voortbestaan van de sector. 'Willen wij in deze markt blijven meedoen, dan moeten we onze kwaliteit kunnen aantonen. De zorgverzekeraars en ook de gemeenten zullen daar zeker naar vragen.' Zorgen dat alle leden een keurmerk hebben, staat dus bovenaan het prioriteitenlijstje van de federatie. Maar, aldus de voorzitter, het feit dat je alles op orde hebt, zegt nog weinig over de tevredenheid van cliënten. 'Je weet niet of

'We moeten onze kwaliteit kunnen aantonen'

zij daar blij mee zijn of beter van worden. De volgende stap is dat we dat gaan meten. Daarbij willen we de stem van de cliënten zelf duidelijk laten doorklinken.'

Spierballen

Op zorgboerderij Groot Wagenveld is iedereen aangeschoven voor het middagmaal, deze keer extra feestelijk met gourmet en pannenkoekjes. Eric van Roekel (40), hulpboer met het syndroom van Down, heeft 'honger als een peerd'. Terwijl hij nog een stokbroodje met frietsaus verorbert, bestudeert hij een foto van zijn verjaardagsfeestje op de zorgboerderij. Eric helpt één dag in de week bij het sorteren van de eieren. Om te bewijzen dat hij ook goed is in het uitmesten van de stallen, laat hij trots zijn spierballen zien.

Ondertussen praat Ton van de Glind honderduit over zijn lievelingsdier, een wit koetje, de melkmachines en de nieuwe klompen met stalen neuzen die hij samen met de zorgboerin heeft gekocht. Corrie van de Glind: 'Mijn zoon is helemaal gek van de boerderij. De liefde voor de beesten die hij uitdraagt, dat is echt fantastisch. Ook in het weekend raakt hij er niet over uitgepraat. Als hij deze plek moest opgeven, zou dat voor hem een ramp zijn. Dan houdt zijn leven min of meer op.'

WORD NU COLLECTIEFLID

Ik ben anders net als jij

SIEN IS EEN BELANGENVERENIGING VOOR MENSEN MET EEN VERSTANDELIJKE BEPERKING.

SIEN HELPT, ADVISEERT EN INFORMEERT INDIVIDUËN EN MEDEZEGGENSCHAPSRADEN. KLIK OP SIEN.NL

Sien
voor mensen met een verstandelijke beperking

Samenwerken aan het realiseren van doelen

MeXtra is een online 2.0 hulpmiddel waarin begeleiders samen met cliënten, het netwerk en externe hulpverleners werken aan het realiseren van de doelen uit het ondersteuningsplan.

Met behulp van MeXtra kunt u integraal en digitaal samenwerken om te komen tot optimale participatie.

MeXtra is geschikt voor kleine en grote zorgaanbieders. Het kan zelfstandig worden gebruikt maar ook gekoppeld worden aan bestaande ECD's.

MEXTRA
maakt zorg inzichtelijk

SymaX BV
Tooropstraat 117a
6521 NK Nijmegen
024-8290282
06-29067462
geert@symax.nl